

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Oslo 20. august 2012

Høring – forslag til endringer i utlendingsloven (karantene for vertsfamilier som er ilagt straff eller særreaksjon for forhold begått mot en au pair)

Juridisk rådgivning for kvinner, JURK, viser til høring vedrørende forslag til endringer i utlendingsloven om ileggelse av karantene for vertsfamilier som er ilagt straff eller særreaksjon for forhold begått mot en au pair. Vi takker for tilliten vi er vist som høringsinstans.

JURK stiller seg som utgangspunkt positive til de forslagene som er kommet. Vi har imidlertid noen bemerkninger.

Etter innspill i forrige høringsrunde foreslår departementet å utvide grunnlaget for når vertsfamilien kan ilegges karantene til også å omfatte situasjoner der vertsfamilien er ilagt straff eller særreaksjon for forhold begått mot en au pair. JURK stiller seg bak dette forslaget, og mener det er positivt at karantenetid kan ilegges ved andre forhold enn brudd på utlendingsloven.

JURK støtter departementets forslag A om å ta utgangspunkt i ileggelse av straff generelt ved vurderingen av det skal gis karantenetid, uavhengig av om vertsfamilien har begått brudd på straffeloven eller straffebud i særlovgivning. Vi mener det fort vil kunne oppstå tilfeller som departementet ikke har forutsett, og som likevel bør omfattes av karanteneordningen. Vi er derfor også positive til at det er strafferammen i det konkrete straffebudet som avgjør om det kan ilegges karantene, ikke straffen i den konkrete saken, da dette etter vårt syn er det mest ryddige og oversiktlige.

Telefon:
22 84 29 50
Faksnr:
22 84 29 51

Telefonhenvendelse:
Man kl 09 - 15
Tir kl 17 - 20
Ons kl 09 - 15

Klientmottak:
Arbinsgt. 7
Tir kl 12 - 15
Tir kl 17 - 20

Postadresse:
Arbins gate 7
0253 Oslo
www.jurk.no

JURK mener at karantenetiden også bør omfatte tilfeller med brudd på andre lover, ikke bare tilfeller som er direkte brudd på kontrakten eller som er innenfor foreslåtte strafferammer. Som utgangspunkt er det au pairene som er skattepliktige. Etter dagens system skal vertsfamiliene trekke skatten fra lønnen som utbetales til au pairene hver måned, jf. skattebetalingsloven § 5-4. Vi opplever mange tilfeller der vertsfamiliene ikke oppfyller sin plikt etter denne bestemmelsen, og at au pairene ender med å arbeide ufrivillig svart. Au pair-ordningen er et spesielt arbeidsforhold hvor au pairene blir svært avhengige av vertsfamiliene, siden de selv ikke kjenner til det norske systemet. Når vertsfamiliene misbruker sin maktposisjon, er det viktig at dette får konsekvenser.

JURK mener derfor at man i tilfeller der vertsfamiliene ikke betaler au parens skatt skal kunne ilegges karantenetid der det er grunn til å anta at dette er forsettlig eller grovt uaktsomt. Dette vil etter JURKs syn være et tiltak som vil kunne virke preventivt også mot menneskehandel. Etter vår erfaring er overgangen glidende fra utnyttelse til menneskehandel, og det er viktig at også tilfeller av utnyttelse som ikke omfattes av straffeloven kan møtes med sanksjoner. Å bekjempe svart arbeid og uregistrerte au pairer er derfor etter vårt syn svært viktig.

Videre innebærer forslaget at karantenetid bare kan ilegges der det er vertsfamilien som handler i strid med utlendingsloven eller er ilagt straff eller særreaksjon. JURK er av den oppfatning at forslaget bør inkludere situasjoner der andre personer i vertsfamiliens omgangskrets begår overgrep mot au pairen, og den ene eller begge av vertsforeldrene visste eller burde ha visst om dette. Au pairen er allerede i en situasjon der de blir svært avhengige av sin vertsfamilie. Innenfor en viss sfære er det vertsfamilien som er nærmest til å beskytte og ta ansvar for au pairen. Når vertsfamilien svikter dette ansvaret, bør de få karantenetid. For øvrig bemerker vi at en rekke ulike konstellasjoner som skaper vanskelige avgrensningsspørsmål vil oppstå, for eksempel når familien er ilagt karantene og disse senere skiller seg.

JURK ber derfor om at karantene følger person og ikke bare familieenhet. Med dette mener vi at begge vertsforeldre bør registreres, ikke bare den som signerer kontrakten, slik at begge parter som hovedregel omfattes av karantenen også ved et eventuelt samlivsbrudd. Unntatt fra dette er tilfeller der den andre verken visste eller burde ha visst om forholdet. For eksempel bør begge vite om skatt er betalt, mens man ikke alltid vil ha mulighet for å vite om seksuelle overgrep.

Det må etter vårt syn også defineres nærmere hva som regnes som «grovt» brudd på vilkårene for oppholdstillatelsen etter utlendingsloven. JURK mener det er for mye som kreves for at et brudd skal kunne karakteriseres som «grovt,» for eksempel ved å kreve at au pairen har bodd i en annen familie i hele au pair-perioden, og at forslaget slik det står i dag er for uklart, jf. vår høringsuttalelse fra april i år. I vurderingen av hvorvidt et brudd er «grovt» bør det være et moment at vertsfamilien bryter primærformålet med ordningen som er kulturutveksling. Vi etterlyser, som også nevnt i forrige høring, en oppstilling av ulike momenter som er relevante for vurderingen av hva som er grovt i tillegg til eksempler.

JURK mener generelt at vilkårene for karantene bør presiseres, blant annet av hensyn til forutsigbarhet. Vi opplever at det allerede er stor uenighet rundt rammene til ordningen, for eksempel hva som skal regnes som arbeidstid, og etter vårt syn er ikke de foreslåtte formuleringene klare nok.

JURK minner avslutningsvis om at au pairer som er EU/EØS-borgere også har behov for beskyttelse. Også her finnes det fattige grupper kvinner (og menn) som er sårbare for utnyttelse og menneskehandel. Gjennom vår saksbehandling ser vi at mange au pairer utnyttes, uten at det kan bevises at det er menneskehandel etter straffeloven § 244, eller at utnyttelsen ikke er grov nok til å omfattes av denne bestemmelsen, selv om det er alvorlige tilfeller.

JURK ber derfor om at au pairer og andre fra EU/EØS-området som arbeider i private hjem gis et like godt vern, og kunnskap om egne rettigheter og plikter. Som ledd i dette, ber vi om at det lages et bedre tilsynsapparat for de som arbeider i private hjem.

For Juridisk rådgivning for kvinner (JURK)

Marta Trzcinska

Daglig leder

Lene Løvdal

Rettighetsansvarlig

Hanne Alette Hillestad

Saksbehandler